

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobce: **J. F. M.**
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Duškem
sídlem Nový lesík 998/5, 162 00 Praha 6

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2018, č. j. OAM-585/ZA-ZA06-VL18-2016,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u krajského soudu žalobu proti shora označenému rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobci neuděluje.

II. Shrnutí argumentace obsažené v podáních žalobce a ve vyjádření žalovaného

2. Žalobce v žalobě ze dne 7. 6. 2018 především obecně poukázal na jednotlivá zákonná ustanovení, která dle něj žalovaný porušil. Konkrétně namítl, že se obává zadržení a uvěznění dle zákona o nebezpečné osobě za to, že se nevrátil do vlasti ve stanovené lhůtě. Také má obavy kvůli vyjádřením proti kubánskému režimu. Domnívá se tedy, že splňuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany.
3. Poté, co mu krajský soud ustanovil zástupce, žalobce doplnil žalobu (postupně ve dvou podáních ze dne 8. 7. 2018 a ze dne 13. 8. 2018). Namítl zde, že byl na Kubě pronásledován pro uplatňování svých politických práv a svobod. Odmítl totiž vstoupit do komunistické mládeže i do samotné komunistické strany, aktivně veřejně vyjadřoval svůj nesouhlas s vládnoucím režimem a stýkal se s disidenty. Na svém pracovišti upozorňoval na nereálnost plánů danou limity kubánského režimu. Uvedené jednání představuje výkon politických práv dle čl. 19 a 22 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a svobodách (dále jen „MPOPP“). Žalobce byl pro toto jednání opakovaně vyslýchán kubánskou tajnou policií, která jej vyzývala ke změně jeho názorů a politických postojů a vyhrožovala mu různými opatřeními (odnětí diplomu, trestní stíhání nebo uplatnění preventivních trestních opatření – tzv. *Preso de Peligrosidad*). Za poslední čtyři roky byl žalobce tímto způsobem zadržen asi dvacetkrát. Tvrzení žalobce přitom plně korespondují s praktikami kubánských orgánů popsány ve zprávách o zemi původu, které jsou založeny ve správním spise.
4. Žalobce má zároveň obavu z dalšího a intenzivnějšího pronásledování. Z Kuby vycestoval z toho důvodu, že v roce 2015 se zvýšila četnost předvolání a příslušníci tajné policie mu začali vyhrožovat uplatněním preventivních trestních opatření dle zákona o nebezpečné osobě. Jedná se o zákonné opatření, které umožňuje uvěznění nepohodlné osoby až na 4 roky bez reálných obvinění, pouze na základě potenciální nebezpečnosti. Existenci uvedených preventivních opatření potvrzují zprávy Ministerstva zahraničí USA a Human Rights Watch. Předchozí praktiky tajné policie, tj. předvolání a podpis oficiálních „varování“, pak odpovídají praxi vykonávané kubánskými orgány před uplatněním *Preso de Peligrosidad*. Žalobce tak měl oprávněnou obavu, že preventivní uvěznění bude uplatněno i v jeho případě. Z popisu podmínek v kubánských věznicích, obsaženém například ve zmíněných zprávách, je přitom zjevné, že jakýkoliv trest odnětí svobody na Kubě představuje nelidské a ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Skutečnost, že na Kubě dochází k perzekuci „neúspěšných emigrantů“, je pak logickým projevem totalitního režimu a potvrzuje ji i zpráva Ministerstva zahraničí USA.
5. Pokud jde o důvod pronásledování, činnost tajné policie byla nesporně motivována politickými názory žalobce, byť to žalovaný v napadeném rozhodnutí popírá. Na situaci žalobce lze případně též pohlížet jako na pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině („nedůvěryhodných“ občanů, kteří odmítají účast na praktikách kubánského režimu a otevřeně vyjadřují svůj nesouhlas). Ke konstatování žalovaného, že žalobce „nemá žádné politické přesvědčení“, žalobce namítl, že důvod dle § 12 písm. a) zákona o azylu je vázán na uplatňování politických práv a svobod, nikoliv na určité konzistentní politické přesvědčení. Rovněž z judikatury k MPOPP a k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) jasně vyplývá, že v rámci politických svobod jsou chráněny jak komplexní politická přesvědčení, tak i dílčí neucelené politické názory a jejich projevy. Stejně tak je irrelevantní poukaz žalovaného na skutečnost, že žalobce své politické názory „neprezentoval nikdy nikde veřejně, pouze v rámci přátel nebo

při kontaktu s kolegy“. Ochrana svobody projevu není v katalogích lidských práv vázána na veřejnost či neveřejnost projevu.

6. Žalovaný dále vyhodnotil výpověď žalobce o výsledích a o výhrůžkách ze strany tajné policie jako nevěrohodnou. Pro tento závěr uvedl následující argumenty:
 - žalobce nikdy nebyl zadržen, obviněn, ani trestně stíhán, ani nebyl vystaven žádnému jinému negativnímu jednání ze strany kubánských státních orgánů;
 - žalobce neměl finanční problémy, ani problémy s hledáním práce, naopak byl zaměstnán ve svém oboru;
 - žalobce vycestoval z Kuby přes mezinárodní letiště, legálně na platný cestovní pas a nikdo mu v tom nebránil.
7. Žalobce tedy není učebnicovým příkladem disidenta a nevyhověl určité schematické představě žalovaného o tom, jak vypadá pronásledovaný člověk. Žalovaný ale pomíjí *„notoricky známé praktiky totalitních režimů“*, tj. skutečnost, že donucením nemusí být pouze předvolání či násilné předvedení a že perzekuce v práci nutně neznamená výpověď. Úvaha správního orgánu je podle žalobce chybná ve své podstatě – pochybnosti by měla vzbuzovat spíše opačně zaměřená výpověď, tj. výpověď *„přímo šitá na míru“* azylovému důvodu. Navíc žalovaný výpověď žalobce dezinterpretoval a některé její části ignoroval. Měl-li žalovaný pochybnost o pravdivosti některých výpovědí žalobce, měl se pokusit příslušné skutečnosti prověřit doplňujícími otázkami. Namísto toho své pochybnosti cíleně utvrzoval návodnými a jinak nevhodnými otázkami.
8. S jednotlivými výše uvedenými argumenty pak žalobce podrobně polemizuje. Tvrzení, že nebyl vystaven negativnímu jednání ze strany kubánských orgánů, je dle něj *„očividně nesprávné“*. Žalobce byl v průměru 5x ročně vyslýchán tajnou policií a bylo mu vyhrožováno. Docházelo k tomu bez oficiálního předvolání na neznámých místech mimo policejní služebny, tedy za okolností, které vzbuzují větší obavy, než „běžné“ předvolání uniformovanou policií. Tyto výsledky je nutné kvalifikovat jako zadržení a jako pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Žalovaný pak svůj výše uvedený závěr učinil ještě před hodnocením důkazů a podpořil jej návodnými otázkami v rámci doplňujícího pohovoru, a to například dotazy:
 - *„Rozumím tomu tedy správně, že návštěvy na státní bezpečnosti na váš další život neměly výrazného dopadu?“* Uvedená otázka navázala na odpovědi žalobce ohledně výsledků u tajné policie. Navzdory tomu, že již předchozí výpověď svědčila o podstatných zásazích do osobního života, dotazující podsunul žalobci opačný závěr.
 - *„Tedy ve vašem profesním životě potíže nebyly, svoji práci jste vykonával, dostával plat.“* Přestože z předchozí odpovědi žalobce vyplývalo, že měl obtíže v profesním životě, dotazující v otázce ztotožnil profesní obtíže s možností pracovat (v logice *„máš práci = nemáš problémy“*). Výsledkem je „prokázaná“ skutečnost, že žalobce neměl ani v profesním životě problémy.
 - *„S policií jste tedy měl nějaké problémy na Kubě?“* Žalobce sice odpověděl, že neměl problémy s uniformovanou policií (neboť jej vyslýchala tajná policie), žalovaný však dál pracoval s tezí, že žalobce neměl obecně žádné problémy s policií.
9. Žalovaný poukazuje na skutečnost, že žalobce měl na Kubě práci ve svém oboru a ve státních podnicích, což používá jako jeden z hlavních argumentů proti tvrzení, že žalobce byl pro své politické názory pronásledován. Žalobce však dostával práci především díky

své kvalifikaci (vysokoškolsky vzdělaný technik a stavební inženýr), která je na Kubě i celosvětově nedostatková. Skutečnost, že kubánský režim se nebrání zaměstnání politicky problémových osob na nedostatkových pozicích, ostatně vyplývá i ze zprávy Ministerstva zahraničí USA. Žalovaný pak opomíjí žalobcovu výpověď ohledně politicky motivovaných problémů a šikany na pracovišti. Tato tvrzení bagatelizuje, přičemž si opět pomáhá návodným dotazem: „*Chápu to správně, že vám nebylo vyhrožováno nadřazeným, ale zkoumali, zda jste práci odvedl dobře, protože ji nemohli vzhledem ke své profesi rozumět?*“. Uvedený dotaz je nesmyslný a vnitřně rozporný. Dotazující se jím nicméně pokouší zlehčovat tvrzení žalobce ohledně politické šikany nadřazených (bezpředmětné kontroly politickými kádry na pracovišti spojené s implicitními pohrůžkami).

10. Žalobce nesouhlasí ani s tvrzením žalovaného, že pokud by byl skutečně pronásledován, nenechaly by jej úřady z Kuby legálně vycestovat. Z dokumentů založených ve správním spisu vyplývá, že kubánský režim s účinností od roku 2013 omezil formality spojené s vycestováním ze země, zrušil povinná výjezdní povolení a záměrně umožňuje vycestovat i oficiálním disidentům. Legální vycestování žalobce do Ruské federace (Česká republika nebyla oficiálně jeho cílovým státem) tak dává smysl.
11. Žalobce dále zdůraznil, že ve své výpovědi nezamlčel ani skutečnosti, které správní orgán posléze využil v jeho neprospěch. To také svědčí závěru, že ji lze považovat za důvěryhodnou.
12. Ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany žalobce namítl následující. Podle žalovaného jsou obavy žalobce ze zadržení a uvěznění v případě jeho návratu na Kubu nepodložené, žalovaný přitom odkazuje zejména na informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR. V této informaci se kromě jiného uvádí, že kubánské úřady ve většině případů nesledují osoby, které se vrátily z delšího pobytu ze zahraničí a v případě, že neporušily migrační zákon, jim nejsou ukládány sankce. Ministerstvo zahraničních věcí ČR dále neeviduje žádný případ postihu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu ze strany kubánských úřadů. Žalobce k tomu předně uvedl, že v jeho případě již došlo k porušení migračních předpisů. Žalobce opustil Kubu na dobu delší než 2 roky, v souladu s kubánskými předpisy tak je považován za „emigranta“ a lze počítat s tím, že vůči němu budou uplatněny sankce. Pokud by požádal o obnovení trvalého pobytu na Kubě, může být zjišťováno a dále řešeno i to, zda v zahraničí žádal o udělení mezinárodní ochrany. Tyto skutečnosti vyplývají i ze zmíněné informace MZV ČR, žalovaný je ale zcela pominul. Dále žalobce namítl, že rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany by se nemělo zakládat na negativním zjištění, tj. na prohlášení typu „MZV ČR neeviduje žádný případ“. Tím spíše za situace, kdy jediným zdrojem tohoto negativního zjištění je „evidence“ zastupitelského úřadu ČR v Havaně.
13. Ze zprávy Ministerstva zahraničí USA, která je založena ve správním spise, naopak vyplývá, že kubánské úřady perzekují neúspěšné emigranty. Pokud takto postupují kubánské úřady vůči emigrantům do USA, s nimiž mají uzavřenou migrační úmluvu, lze předpokládat, že postup vůči emigrantům do jiných zemí (včetně ČR) bude ještě horší. Za této situace, a to i s přihlédnutím k předchozím problémům s kubánskou tajnou policií, je vysoce pravděpodobné, že žalobce bude po svém případném návratu na Kubu uvězněn. Žalobce v dané souvislosti opět poukázal na podmínky panující v kubánských věznicích.

14. Žalovaný navíc v průběhu seznámení se spisem vůbec neupozornil žalobce na obsah informace MZV ČR, natožpak na skutečnost, že na základě této informace vyhodnotil jeho tvrzení stran potenciálního uvěznění po návratu na Kubu jako nepřipadné. Pokud by byl žalobce řádně zpraven o obsahu informace MZV ČR a významu, kterou jí správní orgán přikládá, nepochybně by tvrdil a prokazoval opak. Žalobce nebyl dostatečně poučen správním orgánem ani ohledně jeho důkazní povinnosti a povinnosti tvrzení. Žalobce nebyl vyzván k vysvětlení ani k prokázání skutečností, které správní orgán vyhodnotil jako pochybné. Naopak byl udržován ve víře, že důkazní prostředky obsažené ve spise svědčí v jeho prospěch. Popsaným postupem se žalovaný dopustil vážných procesních vad, které mají vliv na správnost napadeného rozhodnutí.
15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě konstatoval, že důvody uváděné žalobcem v průběhu správního řízení nepovažoval za azylově relevantní. Žalovaný si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu, které mu umožnily vydat rozhodnutí ve věci. Pokud jsou námitky pouze v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, pak nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné. Žalovaný dále podotkl, že v řízení o mezinárodní ochraně má žadatel povinnost tvrzení. Zároveň je názoru, že pro to, aby žalobce mohl tuto povinnost splnit, učinil maximum. Během poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany měl žalobce možnost uvést důvody, pro které podal svou žádost. Rovněž při pohovoru mu bylo umožněno, aby uvedl další skutečnosti, které by měl správní orgán vzít v potaz při posuzování jeho žádosti. Stejně tak dostal možnost doložit doklady, které by jeho tvrzení podpořily. K námitce nedostatečného poučení žalobce během správního řízení žalovaný odkázal na předložený správní spis, z něž je dle jeho názoru zřejmé, že žalobce byl řádně poučen.

III. Ústní jednání

16. Během jednání konaného dne 29. 1. 2020 nejprve zástupce žalobce odkázal na svá dosavadní podání k soudu. Zdůraznil, že žalobce nebyl během správního řízení řádně seznámen s obsahem správního spisu, zejména s informací MZV ČR, ze které žalovaný dovozuje závěr, že mu po případném návratu do země původu nehrozí žádný postih kvůli jeho pokusu emigrovat z Kuby. Pro žalobce tak bylo napadené rozhodnutí překvapivé, jinak by žalovanému předložil doklady na podporu svých tvrzení. Zástupce žalobce proto navrhl, aby soud žalobce vyslechl ohledně toho, jakým způsobem probíhalo jeho seznámení s obsahem správního spisu, a ohledně dalších skutečností, které by mohly odůvodnit udělení mezinárodní ochrany. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na napadené rozhodnutí a na vyjádření k žalobě. Podle jejího názoru není důvod nic změnit na závěru, že žalobce nesplňuje podmínky k udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Dále odkázala na protokol ze dne 11. 5. 2017, podle něž byl žalobce řádně seznámen s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, a to za přítomnosti tlumočnice ze španělského jazyka. Žalobce tak byl seznámen se všemi podklady shromážděnými žalovaným, měl možnost se k nim vyjádřit a případně navrhnout jejich doplnění. Na výslovný dotaz správního orgánu však uvedl, že nenavrhne doplnění podkladů.
17. Soud se následně zabýval důkazními návrhy uplatněnými žalobcem. A to konkrétně návrhem na provedení důkazu e-maily dvou kubánských přátel žalobce, kterými žalobce hodlal doložit tvrzení o jeho pronásledování na Kubě, a dále návrhem na provedení účastnického výslechu žalobce.

18. Důkaz e-mailů soud neprovedl. Jednalo se o dvě stručné zprávy původně ve španělském jazyce, které byly soudu zaslány spolu s jejich neoficiálním překladem do českého jazyka (provedeným přímo zástupcem žalobce) bezprostředně před konáním nařízeného jednání (dne 27. 1. 2020), ačkoliv je z jejich obsahu patrné, že je žalobce obdržel již v srpnu roku 2018. Soud dospěl k závěru, že žalobci nic nebránilo obstatat si tato vyjádření již v průběhu správního řízení a předložit je k posouzení žalovanému, případně je alespoň zaslat soud dříve než bezprostředně před jednáním. Navíc jejich vypovídací hodnota by byla velmi nízká, neboť v jednom e-mailu jeho autor toliko dosvědčuje (dle překladu zástupce žalobce), že žalobce „*byl v několika případech týrán a vyslýchán kubánskou policií a bylo s ním špatně zacházeno. Několikrát byl obviněn bez jakéhokoli významu a byl kvůli tomu zneužíván úřady naší země.*“ V druhém e-mailu pak jeho autor měl uvést, že byl v září roku 2015 svědkem „*vyšetřování castrovskeho režimu*“ proti žalobci, vedeném ze strany G-2, „*represivního orgánu komunistického režimu, který využívá metody vydírání, vyhrožování a porušuje lidská práva*“. Soud však považuje tvrzení žalobce o tom, že byl vyslýchán a vyšetřován kubánskou tajnou policií za nesporná – k tomu v podrobnostech viz níže (o tom, že by byl ze strany policie týrán, ovšem sám žalobce nikdy nemluvil). Z těchto důvodů soud považoval za nadbytečné a za nevhodné provádět úřední překlad těchto e-mailů, tak aby jimi mohl být proveden důkaz v soudním řízení.
19. Na dotaz soudu, k čemu přesně by měl sloužit účastnický výslech žalobce, jeho zástupce uvedl, že jednak k vyjasnění toho, jakým způsobem žalovaný seznámil žalobce se shromážděnými podklady, jednak k podrobnějšímu popisu průběhu setkání žalobce s kubánskou tajnou policií. Soud nepovažoval za účelné žalobce vyslýchat k prvnímu z uvedených témat, neboť je názoru, že dle protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany byl žalobce řádně seznámen s obsahem správního spisu. I kdyby však byl žalobci při této příležitosti přetlumočen obsah některé z listin založených ve správním spise natolik stručně a kuse, že by žalobce ve skutečnosti neměl o jejich obsahu úplné povědomí (jak namítá), nejednalo by se o takovou vadu, která by sama o sobě mohla založit nezákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobce mohl případně reagovat na obsah těchto listin i v nynějším soudním řízení, což ostatně jeho zástupce učinil (poté, co do správního spisu nahlédl).
20. Soud nicméně vyslechl žalobce k tomu, jakým způsobem probíhala jeho setkání s kubánskou tajnou policií. Žalobce uvedl, že jeho výslechy ze strany tajné policie byly stále častější a naléhavější. Při posledním výslechu mu pak důstojník tajné policie vyhrožoval, že jeho věc předloží státnímu zastupitelství. K dotazům svého zástupce upřesnil, že např. v roce 2013 jej pozvali do běžného domu, kterou tajná policie ke schůzkám používá. Sdělili mu, že vědí o jeho protivládních projevech a že to pro něj může mít negativní následky. V listopadu 2015 při jiném předvolání jej informovali o tom, že již proti němu začali vykonávat represe, konkrétně že se postarali o to, aby nezískal práci, o kterou usiloval. Na tyto schůzky chodil sám. Příslušníci tajné policie mu také vyhrožovali, že úplně přijde o práci, že se dostane na okraj společnosti atd. Na tyto schůzky žalobce musel chodit, jinak by také čelil trestnímu stíhání.
21. Dále žalobce konstatoval, že nyní pobývá již déle než 2 roky v zahraničí, a tak na Kubě pozbyl povolení k pobytu a právo na veškerý svůj majetek. K dotazu soudu, zda by nemohl požádat o obnovení povolení k pobytu kubánský zastupitelský úřad v ČR (což je dle informace MZV ČR založené ve správním spise možné), žalobce připustil, že tato

možnost skutečně existuje, dané řízení je ale zpoplatněné. Dodal ale, že se obává zejména svého postihu po návratu na Kubu, že tajná policie bude pokračovat v tom, co vůči němu činila již dříve.

IV. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud předně konstatuje, že žaloba ze dne 7. 6. 2018 je sice formulována velmi stroze, nicméně splňuje všechny formální náležitosti stanovené v § 71 odst. 1 s. ř. s., včetně žalobního bodu ve smyslu písm. d) uvedeného ustanovení. Argumentaci obsaženou v podáních žalobce ze dne 8. 7. 2018 a ze dne 13. 8. 2018 pak je třeba považovat za doplnění řádně uplatněných žalobních bodů. Krajský soud tedy přistoupil k věcnému přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního. Žalobu shledal nedůvodnou.
23. Ze správního spisu krajský soud konstatuje, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v ČR dne 26. 6. 2016. K podané žádosti uvedl, že z Kuby nejprve cestoval letecky do Mnichova (dne 11. 6. 2016), následně do Moskvy. Poté cestoval letecky do Černé Hory, vlakem do Bělehradu, autobusem do Subotice, pěšky přešel hranici do Maďarska a přes Slovensko se dostal do ČR. Za důvod žádosti o mezinárodní ochranu označil, že na Kubě vládne totalitní režim. Žalobce není komunista, proto žil na okraji společnosti. Má v záznamech, že není stoupenec kubánské revoluce, což mu způsobuje těžkosti v každodenním životě. Často jej zastavuje a kontroluje policie, vyhrožuje mu, že pokud se nezmění, tak jej zavraždí. Když se uchází o práci, tak je poslední, komu ji dají. Když už práci má, tak jej nadřízení pravidelně vyslýchají (co dělá, kde se pohybuje). V ČR také vládl komunistický režim, proto se domnívá, že bude mít pro jeho potíže porozumění.
24. Správní orgán uskutečnil s žalobcem dva pohovory – dne 29. 6. 2016 a dne 15. 12. 2016. Důvodům žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu se podrobně věnoval především druhý z těchto pohovorů. Žalobce zde uvedl, že Kubu opustil legálně, při vycestování neměl žádné potíže. Na Kubě žil ve městě C.. Vystudoval univerzitu, obor stavební inženýrství, pak nastoupil „na umístěnku“ do stavebního podniku ESID. Poté si vybral další místo, už dle sebe. První potíže měl na střední škole, kde odmítl vstoupit do komunistické mládeže. Kvůli tomu byl jeho otec přerazen na horší pracovní pozici. Další potíže měl žalobce s CDR (Comite de Defensa La Revolution), což je útvar tvořený běžnými lidmi, kteří mají za úkol sledovat, co se děje v jejich čtvrti, a hlásit policii „problémové“ občany. Žalobce dával ve své čtvrti veřejně najevo, že nesouhlasí s revolučními idejemi, a tak jej místní zástupce CDR nahlásil a tajná policie si žalobce předvolala.
25. Poprvé se tak stalo v únoru 2011, těsně před završením studií žalobce na vysoké škole. Příslušník tajné policie žalobce varoval, aby změnil své postoje, pokud tak neučiní, pohrozil mu zneplatněním jeho vysokoškolského titulu. Žalobce odpověděl, že se pokusí ve svém chování dodržovat zákonné mantinely, a tak jej nechali dostudovat. Následně se trochu „stáhl“, přestal se svými přáteli hovořit o politice atd. Ale později si jej opět předvolali, což se ještě mnohokrát opakovalo (řádově v desítkách případů). Žalobce se totiž nadále vyjadřoval k politice mezi svými sousedy, scházel se také s některými oficiálně vedenými disidenty. Sám se ale za disidenta nepovažuje (na Kubě jsou dle žalobce tři kategorie občanů, „důvěryhodní“, „nedůvěryhodní“ a disidenti, žalobce spadal

do kategorie „nedůvěryhodní“). Nebyl členem žádné opoziční skupiny, ani nevyvíjel veřejně politickou činnost, pouze se veřejně vyjadřoval k tomu, s čím nesouhlasil.

26. Žalobce byl v důsledku toho „sociálně diskriminován“, což se projevovalo tím, že neměl možnost dosáhnout lepšího pracovního postavení (dostal „jen to, co zbylo“). Také ve společnosti, na veřejných slavnostech apod. pociťoval, že tam není vítaný. K práci žalobce ještě uvedl, že nějaké zaměstnání sice vždy našel, protože měl titul z technické vysoké školy, ale nikdy tam nemohl dosáhnout profesního růstu. Lepší místa vždy dostali kolegové, kteří byli „důvěryhodní“. V práci byl také více kontrolován ze strany svých nadřízených. Na základě e-mailu, v němž se vyjádřil k politice, mu také asi na rok zamezili v přístupu k internetu.
27. K dotazu, proč odešel z Kuby, žalobce uvedl, že na posledních setkáních vyhrožování příslušníků tajné policie gradovalo až k tomu, že mu hrozili trestním stíháním. K tomu by využili zákon o nebezpečné osobě, takto označená osoba (Preso por Peligrosidad) může být bez dalšího odsouzena i k trestu odnětí svobody v délce několika let. Na poslední schůzce, v listopadu 2015, mu již řekli, že s ním zahájí trestní stíhání. Navazovalo to na situaci v žalobcově práci, kde zrovna připravovali stavbu, u níž byl stanoven požadavek na její dokončení v určitém termínu. Žalobce v kolektivu spolupracovníků uváděl argumenty, proč to nejde, že to není za podmínek na Kubě možné. To byla „poslední kapka“. Žalobce se poté opět trochu „stáhnul“, méně se vyjadřoval k politice, zároveň se připravoval na odjezd ze země.
28. Po případném návratu na Kubu se žalobce domnívá, že by byl s největší pravděpodobností zatčen a uvězněn. K jeho předchozím problémům by bylo připočteno nenavrácení se do země v zákonné lhůtě. Na Kubě je to dle žalobce obecně zavedeno tak, že když člověk vrátí ze zahraničí „po lhůtě“, tak následuje vězení.
29. Mezinárodní ochranu lze poskytnout buď ve formě azylu, nebo doplňkové ochrany. Důvody pro poskytnutí první ze zmíněných forem mezinárodní ochrany jsou stanoveny především v § 12 zákona o azylu, podle nějž se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec
- a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
30. Krajský soud je stejně jako žalovaný toho názoru, že žalobcem uváděné skutečnosti neumožňují učinit závěr, že byl v zemi svého původu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, případně že mu zde pronásledování pro zastávání určitých politických názorů v budoucnu hrozí.
31. Žalobcův azylový příběh přitom soud považuje v základních rysech za věrohodný. Uvedené platí zcela jistě pro tvrzení žalobce o tom, že byl na Kubě považován za „nedůvěryhodnou“ osobu, neboť se nebál, byť v omezené míře, projevovat kritické názory vůči vládě, a že z tohoto důvodu mu věnovala zvýšený zájem kubánská tajná policie a neměl možnost dosáhnout v práci na lepší pozici. Tato tvrzení (k jejich podrobnějšímu rozvedení viz výše) soud shledal vnitřně konzistentními, zároveň jsou souladné s informacemi o zemi původu shromážděnými žalovaným.

32. Zároveň soud souhlasí s žalobcem v tom, že v rámci politických svobod nejsou chráněny pouze komplexní politická přesvědčení, ale i dílčí neucelené politické názory a jejich projevy. Podřazení případného pronásledování žalobce pod § 12 písm. a) zákona o azylu, eventuálně pod § 12 písm. b) téhož zákona, by tedy jistě nebránila skutečnost, že žalobce nemá žádné komplexní politické přesvědčení. Jinak řečeno, žalobci je na místě přiznat, že na Kubě čelil určitým potížím pro uplatňování politických práv, respektive pro zastávání politických názorů.
33. Tyto potíže nicméně nedosáhly takové intenzity, aby je bylo možné považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, či tzv. kvalifikační směrnice [směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepracované znění)].
34. Podle čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice je pronásledováním jednání, které je „*a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písm. a).*“ Žalobcem popisované ústrky či omezení v práci a nátlak ze strany tajné policie nelze považovat za jednání, které by dosáhlo takové intenzity. K opravdu vážnému porušení základních lidských práv žalobce (např. jeho uvězněním, mučením atd.) ze strany kubánských státních orgánů nedošlo.
35. Stejně tak nelze v žalobcem popisovaných potížích spatřovat skutečnosti, které by založily odůvodněný strach žalobce z pronásledování. Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování má prospektivní povahu, je tedy třeba zkoumat potencialitu pronásledování v budoucnu, po případném návratu žadatele o mezinárodní ochranu do země původu. Při tom je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112, a ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016 – 87).
36. Krajský soud při tomto hodnocení vycházel také z podkladů opatřených žalovaným, které dokumentují v obecné rovině politickou, občanskou a lidskoprávní situaci na Kubě.
37. Žalobce se zejména obává toho, že bude preventivně uvězněn podle zákona o nebezpečné osobě. K tomuto zákonu se např. ve zprávě Ministerstva zahraničí USA (zpráva o dodržování lidských práv v roce 2016) uvádí, že povoluje maximálně čtyřleté preventivní věznění osob neobviněných ze spáchání trestného činu na základě odvolání se na ryze subjektivní „možnou nebezpečnost“. Uvedené ustanovení se nejčastěji využívá v boji proti „sociálnímu chování“, např. proti narkomanům nebo prostitutkám, případně také proti politickým aktivistům zapojeným do demonstrací. Daná zpráva sice dodává, že státní orgány k němu sáhly i v případě potřeby umlčet pokojné politické oponenty, jako konkrétní příklad však uvádí obvinění aktivisty UNPACU (opoziční skupiny Vlastenecké unie Kuby) Luise Bello Gonzaleze, který byl zatčen kvůli jeho pravidelné účasti na demonstracích. Počet „politických vězňů“ pak je dle této zprávy na Kubě odhadován na 75 až 90. Konkrétně je jmenován nezávislý právník Julius Alfred Ferrero Tamaya. V části zprávy popisující svobodu projevu a vyjadřování jsou zmíněny případy

výpovědí z práce za vyjadřování kritických názorů k vládě, ale konkrétně jsou jmenováni pouze příslušníci určitých profesí (novináři, profesori, vědci).

38. Z uvedené zprávy (a obdobně i z dalších shromážděných zpráv – výroční zprávy Human Rights Watch 2017 či výroční zprávy Amnesty International 2017) tedy vyplývá, že kubánské bezpečnostní složky někdy používají i velmi represivní opatření (včetně žalobcem zmiňovaného uvěznění podle zákona o nebezpečné osobě), ale nezdá se, že by tak činily v masovém měřítku. Spíše takto postupují ve vztahu k relativně omezenému okruhu kubánských občanů, typicky k politickým aktivistům, kteří se pravidelně účastní demonstrací apod. Žalobce ale není vyloženě politickým aktivistou, jeho politické projevy se omezovaly na kritiku vlády pronášenou mezi známými či kolegy v práci, případně na občasné setkávání se s několika disidenty. Ostatně i sám žalobce o sobě uvedl, že nebyl disidentem, ale pouze „nedůvěryhodným“ občanem. Krajský soud proto nepovažuje za přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce po svém případném návratu na Kubu čelil pronásledování pro zastávání politických názorů.
39. Pokud jde o námitky, kterými žalobce zpochybňuje způsob vedení pohovoru ve správním řízení, pak krajský soud připouští, že některé otázky pokládané žalovaným byly poněkud sugestivní. Nespátřuje v tom však vadu, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Hlavní povinností správního orgánu při pohovoru s žadatelem o mezinárodní ochranu je postupovat tak, aby žadateli umožnil v úplnosti předložit důvody jeho žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74). Pohovor s žadatelem o udělení azylu zároveň nemůže být veden pouze v obecné rovině. Vyskytne-li se při pohovoru určitá okolnost, která nasvědčuje tomu, že žadatel mohl být pronásledován pro uplatňování politického práva a svobody nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů stanovených v § 12 písm. b) zákona o azylu, je povinností správního orgánu vést pohovor tím směrem, aby jeho výsledek byl dostatečně konkrétní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89). Těmto povinnostem žalovaný v nyní posuzované věci zcela jistě dostal. Pohovor, který provedl s žalobcem dne 15. 12. 2016, je (přes určité dílčí nesrovnalosti) dostatečně podrobný a žalobce v něm dostal prostor uvést všechny relevantní skutečnosti pro posouzení jeho žádosti. Navíc krajský soud vyhověl návrhu zástupce žalobce na provedení účastnického výsledku žalobce při soudním jednání, žalobce tak měl možnost případné nesrovnalosti vzniklé způsobem vedení pohovoru ve správním řízení vyjasnit. Ani z tohoto účastnického výsledku ale nevyplývaly žádné skutečnosti, které by krajský soud přesvědčily o tom, že je namístě udělit žalobci azyl.
40. Krajský soud uzavírá, že nebylo zjištěno, že by žalobce byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Stejně tak nebylo zjištěno, že by měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Nebyly tak naplněny důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.
41. Důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu nebyly v řízení zjištěny, ani nebyly žalobcem uplatňovány.
42. Žalobce se dále dovolával udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Obává se toho, že by byl po návratu na Kubu coby neúspěšný emigrant (s přihlédnutím k jeho předchozím problémům s kubánskou tajnou policií) uvězněn.
43. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana uděluje cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v

jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

44. Za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se považuje

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
- b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
- c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
- d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

45. Nutno dodat, že při posuzování, zda žadateli hrozí vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu, se používá tzv. test „reálného nebezpečí“. Standard používaný při tomto testu je pak vůči žadateli o mezinárodní ochranu přísnější než standard aplikovaný při testu „přiměřené pravděpodobnosti“; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).

46. Krajský soud připomíná, že nepovažuje za přiměřeně pravděpodobné, že by žalobci po případném návratu na Kubu hrozilo uvěznění s ohledem na jeho dřívější potíže s kubánskou tajnou policií. Tím spíše nemůže být v tomto případě naplněn ani standard používaný při testu „reálného nebezpečí“.

47. Pozici žalobce by pak nijak zásadním způsobem neměla zhoršit ani skutečnost, že se pokusil emigrovat z Kuby. Podle informace MZV ČR je sice kubánský občan po pobytu v zahraničí delším než 24 měsíců považován kubánskými úřady za emigranta. Může si však na kubánském zastupitelském úřadě předložit žádost o obnovení trvalého pobytu na Kubě. Pokud postupuje tímto způsobem, neměl by se setkat s negativními důsledky po svém návratu do vlasti. Sankce jsou zejména finančního charakteru (musí zaplatit poplatky za konzulární a administrativní úkony). Žalobce poukazuje na to, že zpráva Ministerstva zahraničí USA hovoří ve vztahu k osobám, které se pokusily emigrovat, o tom, že jsou pokutovány, šikanovány, zastrášovány a propouštěny ze zaměstnání. Ale ani z dané zprávy nevyplývá, že by takové osoby byly odsuzovány k testu odnětí svobody.

48. Z uvedených důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žalovaný správně rozhodl, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

49. Správní orgán nezjistil ani skutečnosti, odůvodňující udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu; ostatně žalobce se takových skutečností ani nedovolával a z obsahu správního spisu je nezjistil ani krajský soud. Proto i rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu je třeba považovat za zákonné.

50. Pokud jde o námitky žalobce směřující k porušení procesních ustanovení správního řádu, krajský soud shledal tyto námitky neopodstatněnými. Žalovaný shromáždil podklady pro vydání rozhodnutí v rozsahu dostatečném pro jeho rozhodnutí; z těchto podkladů pak vyplývá stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jednotlivé shromážděné

podklady pak správní orgán důkazně vyhodnotil, přičemž výsledky tohoto hodnocení přesvědčivě a srozumitelně popsal v odůvodnění rozhodnutí, vše v kontextu s výpovědí a argumenty žalobce. Srozumitelně pak uvedl úvahy, které jej vedly k vydání negativního rozhodnutí.

V. Závěr a náklady řízení

51. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
52. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.
53. O odměně advokáta ustanoveného žalobci soudem bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 5. února 2020

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce